

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. טיפת חלב שנפלה על החתיכה אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה אסור.....1
- ב. ניער את הקדרה אם יש בה בנותן טעם באותה קדרה אסור.....4
- ג. טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא.....5
- ד. דרך בשול אסרה תורה.....6
- ה. כיון שנתן טעם בחתיכה חתיכה עצמה נעשית נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן ... אפשר לסוחטו אסור.....7
- ו. בזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב ... בשר אסור וחלב מותר ... אפשר לסוחטו אסור ... חלב נמי אסור והכא במאי עסקינן כגון שנפל לתוך יורה רותחת דמבלע בלע מפלט לא פלט סוף סוף כי נייה הדר פליט בשקדם וסילקו.....8
- ז. כשם שלוקה על אכילתו כך לוקה על בשולו.....10
- ח. ובאי זה בשול אמרו בבשול שאחרים אוכלין אותו מחמת בשולו.....10

דף קח.

א. טיפת חלב שנפלה על החתיכה אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה אסור

טיפת חלב¹ שנפלה על חתיכת בשר שכולה חוץ לרוטב כגון שהחתיכה שתחתיה קצתה חוץ לרוטב וזו מונחת עליה, אם יש שישים² בחתיכה כנגד החלב הכל מותר³, ורק צריך נטילה במקום נפילת הטיפה⁴ ובמקום נגיעת

¹ שו"ע ונו"כ צב ב

² להלכה לדידן ולמחבר סומכים על טעימת גוי קפילא

³ כף החיים יו"ד צב (ס"ק ה') כתב בשם הו"צ (ס"ק ה')

⁴ האו"ה (כלל כח דין א') וכן מפורש ברמ"א (סימן ק"ה סעיף ה').

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת חולין

החתיכה בשאר חתיכות י"א⁵ שצריכים נטילה, וי"א⁶ שרק ביש שמנונית בעיניו נטילה.

ואם אין שישים בחתיכה נעשית החתיכה נבילה⁷. ואם שוב מתערב הבשר הנאסר עם שאר חתיכות, צריך שישים בקדירה נגד כל החתיכה. ואם אין שישים הכל אסור.

ואם החתיכה מקצתה בתוך הרוטב ונפל הטפה על אותה מקצת שחויץ לרוטב דעת רש"י⁸ שדינה ככולה חוץ לרוטב ולפיכך צריך שיהא שישים באותה חתיכה לברה כנגד החלב לבטל החלב, שהיא לברה קבלה טעם החלב תחלה, ואם אין בה לבדה שישים אותה החתיכה אסורה⁹ ונעשית חתיכה דאיסורא, י"א¹⁰ שאוסרת כל מה שבקדירה, ואם אין בכל מה שבקדירה שישים כנגד כל החתיכה כל הקדירה אסורה, שלאחר שנכנס החלב באותה חתיכה חוזר הטעם ויוצא מן אותה החתיכה שכבר נעשית

⁵ ש"ך ז

⁶ פמ"ג משב"ז ג

⁷ והמיפה מתפשט משום שהיא דבר שמן (ט"ז וש"ך ג) ועוד (בש"ך שם) צלול בקדירה ויש בה הכל, מתפשט החלב בכל החתיכה

⁸ וכתב רבינו ירוחם (נמ"ו אות כח קלז ע"ג) שהעיקר כדעת רש"י

⁹ ונחלקו בדעת רש"י האם כל החתיכה אסורה כולל מה שבתוך הרוטב וכן דעת המ"ז (ס"ק ב) דאזנה חתיכה עצמה נאסרת חלק התחתון מטעם איסור דבוק, וחוזרת ואוסרת כל הקדירה אם אין ס' נגד החתיכה שנעשית נבילה, וכן דעת הר"ן אולם מטעם אחר. ודעת הד"מ (ס"ק ב') בשם המרדכי (חולין פרק ה, סימן תרצא) וכן כתב הב"ח (צ"ב). וכן סובר הש"ך (ס"ק ו' – י"ג) וכן דעת הפליתי (ס"ק ו'). שרק באותה מקצת החתיכה שחויץ לרוטב נבלע החלב ואסור כשאין בה ס'. שאם החלב מגיע לחלק שבפנים א"כ הרוטב יתפשט בכולו ותהיה כל החתיכה מותרת. וא"כ מה שבתוך הרוטב מותר וממילא גם אין מצטרף לס' להתיר החצי העליון כיון שפעפוע גוף החלב אינו מגיע לשם אפילו במשהו, דאם היה מגיע לשם, מדוע לא נצרף כל הקדירה לבטל? ורק צריך לחתוך מה ששקוע ברוטב והכל מותר

¹⁰ הר"ן (חולין דף מג) ולמרות שאין החלב מתפשט טעם החתיכה מתפשט ואוסר וחדש דגבי בב"ח אמרי' חני"ג אף שאין גוף האיסור הולך לשם. וא"כ גם כאן כל החתיכה נעשה נבילה וכן בט"ז שם רק דס"ל דאף החלב מתפשט וכן חו"ד ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת חולין

נבלה ונכנס בכל הקדירה. וי"א¹¹ שאין הטעם מתפשט לכל הקדירה כיון שרק מקצה בתוך הרוטב¹².

ודעת ר"י¹³ שעיון שמקצתה תוך הרוטב הרתיחה מערבת הטעם בכל הקדירה וכאילו נפלה לרוטב וכל הקדירה מהחתיכות והירק והמרק והתבלין כולל החתיכה מצטרף לבטל החלב.

ויש קולא לחומרא לכל אחד מהפירושים¹⁴.

לר"י קולא:

מקצתה תוך הרוטב ונפלה טפה על חוץ לרוטב כל הקדירה מצטרפת ואף אותה חתיכה מותרת.

ואם נפלה הטיפה תוך הרוטב ואין מה שבתוך הרוטב ששים, מצטרפת אותה המקצת שחוץ לרוטב לששים.

וחומרא, אם מקצתה ברוטב ואין בכל הקדירה ששים הכל אסור.

לרש"י חומרא

אם נפלה הטיפה על מה שחוץ לקדירה, אותה חתיכה אסורה,

ואם נפלה לרוטב ואין מה שברוטב ששים אין מה שחוץ מצטרף¹⁵.

וקולא י"א שאם אין ששים בכל הקדירה ונפלה על מה שבחוץ ולא ניער כלל השאר מותר.

ולהלכה חוששים אנו לחומרא לכל השיטות¹⁶.

¹¹ הש"ך (ס"ק ו') וז"ל...דכשאינן ס' בקדירה נמי יהא מותר כיון שלא ניער כלל ולא נתן טעם אלא באותה חתיכה עצמה כדאיתא בש"ס ופוסקים וכן מבואר בהדיא בהשנות הראב"ד פ"ט מהמ"א ע"ש ודוק ומביאו בד"מ בקוצר...או כרש"י הלכך הקדירה מותר...עכ"ל. וכן בס"ק ו'–י"ג דלרש"י אין החלב מתערב בכל הבשר ואינו מתפשט כלל בלי ניעור וכיסה וא"כ אפילו שיש ששים נגד חתיכה לרש"י החתיכה אסורה. וכן סובר הפמ"ג (מש"ז ס"ק ב).

¹² ולמרות שטעם החתיכה מתפשט אינו אוסר כיון שאין החלב מתפשט ואין הנאסר אוסר במקום שאין האיסור הולך. ודלא כר"ן ועיין מ"מ (מ"א פ"ט הלכה ח')

¹³ ודעת כל המחברים (חוץ מהרשב"א ור' ירוחם הביאו בבדק הבית) כר"י וכן דעת כל האחרונים וכ"פ מהרש"ל בהגדותיו למור ומביאו הפרישה אלא שבספרו פנ"ה ס' ס"א לא פסק כן. ש"ך ד

¹⁴ פמ"ג (מש"ז ס"ק ב')

¹⁵ וכן דעת והנוב"י (סימן כ"ה) דלא כב"ח

¹⁶ בש"ך כתב דהרמ"א מספקא ליה אי כרש"י אי כר"י ובב"ח החמיר ובמ"ז (ס"ק י"ד) וכ"כ החו"ד (חידושים ס"ק ד' אות ג') להחמיר כרש"י ולשיטתם החתיכה אוסרת כל הקדירה. ובכף החיים (ס"ק ה') כתב בשם הז"צ



הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ולפיכך אם החתיכה מקצתה תוך הרוטב ומקצתה חוץ לרוטב, אם אין שישים, באותה חתיכה, אותה חתיכה אסורה, ואין שאר הדברים מצטרפים עמה לבטל החלב.

ואם אין שישים בכל הקדירה נגד הטיפה, הכל אסור.

ואם יש שישים בכל הקדירה לבטל הטיפה, אותה חתיכה אסורה¹⁷ אבל שאר הקדירה מותרת ממה נפשך¹⁸ שלר"י הכל מצטרף לבטל הטיפה והכל מותר. ולרש"י החתיכה נאסרת אבל אינה אוסרת שאר הקדירה ויש שהחמירו¹⁹ שהכל אסור עד שיהיה שישים בקדירה נגד החתיכה.

ובהפסד מרובה יש לסמוך על דעת הר"י שהחתיכה מותרת כשיש שישים בקדירה נגד החלב שנפל על החתיכה וגם החתיכה מצטרפת לשישים. ובמקום שנפל החלב בעינן להסיר כדי נטילה.

ואם החתיכה כולה ברוטב²⁰ ורק פניה מגולים, לכו"ע הרי זה כנפל לרוטב, ואם יש שישים בקדירה כולל החתיכה נגד הטיפה הכל מותר אפילו החתיכה עצמה. ויש שכתבו²¹ שדינה כמקצתה בתוך הרוטב.

ג. ניער את הקדרה אם יש בה בנותן טעם באותה קדרה אסור

טיפת חלב²² שנפלה על החתיכה בין מקצתה ברוטב ובין אם כולה חוץ לרוטב, אם מיד אחרי שנפל החלב על החתיכה ניער²³ הקדירה באופן

(ס"ק ה') שצריך להחמיר בחומרת שתי השיטות, רש"י ור"י כיון שהמחבר לא גילה דעתו ובס"י קה הביא ב' השיטות דעתו להחיר כשתיהם.

¹⁷ כסברת רש"י.

¹⁸ ש"ך שם ו

¹⁹ מ"ז וחוו"ד כמו שהתבאר

²⁰ כ"כ הב"י וכן במשב"ז ב

²¹ הגהות מיימוניות כתבו בפ"ט (דפוס קושטא ה"ט) בשם ספר המצות גדול (לאוין קמ וקמא) שרק בניער וכיסה מסייע הרוטב לבטל וכן עיין בב"ה.

²² שו"ע ונו"כ צב ב

²³ המג"א כתב (באו"ח סימן שלה ס"ק ד', וסי' תמו סקמ"ה) ז"ל צ"ע דהא אין מבטלין איסור לכתחלה כמ"ש בי"ד סי' צ"ט ס"ו. ואפשר דשאני הכא דאין כוונתו לאכול האיסור רק להציל היין. ונ"ל שאפי' נתרבה האיסור ל"ל בה דיש לסמוך על המקילין בי"ד סי' קל"ד עכ"ל. וכן הוא בתשובת מהר"ם מרוטנברג (דפוס פרג סימן קצ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שהרוטב עולה מעל החתיכה או שכיסה מיד כל הרוטב שאר החתיכות מצטרפות לבטל החלב.

ובבב"ג אפילו אותה חתיכה שנפל עליה חלב מותרת אחרי שהסירו כדי נטילה במקום שנפל החלב.

י"א²⁴ שצריך שהניעור היה מתחילה ועד סוף דהיינו עד שיסיר מהאש. וה"ה לכיסוי. וי"א²⁵ שאין צריך מתחילה עד הסוף אלא סגי שינער כמה פעמים עד שיכלה החלב לגמרי. וי"א²⁶ דסגי בניער בתחילה ולא צריך כלל ניעור עד הסוף.

וכל זה בהפסד מרובה אבל בלא הפסד מותר רק בדיעבד בשניער, אבל לכתחילה אסור לנער או לכסות דיש חשש לביטול איסור לכתחילה.

ג. טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא

כבר התבאר במסכת פסחים דף מד: ובמסכת ע"ז דף סז. – ולעיל דף צח:

ודפוס ירושלמי יו"ד סימן רה) הובא ביד אברהם (ד"ה וכן), שסוברים שהכלל שאין מבטלים איסור לכתחילה, נאמר דווקא כשכוונתו לבטל האיסור כדי לאכלו ולהינות ממנו, אבל כשאין כוונתו אלא להציל את ההיתר מהאיסור שפיר דמי. וכן כתב השדי חמד (כללים מערכת א' ס"ק ד') דמסורת בידינו מגדולי הפוסקים דאיסור לבטל איסור לכתחילה הוא דוקא כשכוונתו לבטל האיסור כדי לאכלו ולהינות ממנו. והרשב"א (בשו"ת חלק א' סימן תצ"ה). והר"ן (ע"ז פ' ב דף יב:) והריב"ש (סימן שמט) ותרומת הדשן (סימן קי, קעא) והטור (או"ח סימן תנ"ג) כתבו כולם שאם ניער מיד אין בזה משום אין מבטלין איסור לכתחילה. כי ע"י הניעור מנע בזה את החלב מלפגוש את הבשר, והחלב מתבטל בס' קודם שחל איסור בשר בחלב. בש"ך (ס"ק ח') כתב עוד א. שכל הקדירה בכלל הספק ומצטרף לביטול ומנער רק כדי שלא ירגיש טעם. ועוד שספק איסור שרי לבטל. ובאו"ה (כה, ב) כתב דמאחר שאינו מוסיף עליו כיון שבלא"ה הטיפה כבר נתערבה במאכל וכל הספק הוא דשמא יתערב בחתיכה אחת או שמא בכל. וא"כ מותר לנער. אלא דהט"ז (ס"ק ז') כתב דאם אפשר להסיר את האיסור באופן אחר מניעור כגון שמיד יחתוך את המקום הזה הר"ז עדיף דאין מבטלין איסור לכתחילה. וכ"כ היר יהודה (פי' הקצר ס"ק ל') והגרע"א (ד"ה נוער) כתב דכל זה באופן שברור שעל ידי ניעור או כיסוי מבטלו בששים משא"כ אם יש ספק אם יש ששים נגד החלב דאז יש איסור לנער או לכסות דיש חשש שיעבור על איסור דאורייתא של בישול בב"ח.

²⁴ הש"ך ה' לדעת המחבר

²⁵ הט"ז ד' לדעת המחבר וכ"כ הפמ"ג (מש"ז ס"ו). והכפ החיים ס"ק ז' כתב דסגי בזה לשיטת המחבר שניער ג' או ד' פעמים. ועיין ערוך השולחן (סעיף ח') שאי אפשר לדקדק ברגעים ואי אפשר לבאר כמה הוא זמן המועט של ניער וכיסה מיד ותלוי בראיית המורה.

²⁶ רמ"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שבאיסור שהתערב בהיתר מין בשאינו מינו, להלכה קיי"ל שטעם היוצא מאיסור לתוך היתר, על אף שאינו ניכר בעין אלא רק ע"י טעימת טעם האיסור בהיתר, אסור מן התורה כעיקר טעמו של האיסור²⁷, דכיון שנותן האיסור טעם בהיתר, נהפך ההיתר להיות כולו איסור, ואסור כולו מדאורייתא²⁸, וכל שאין בו פי ששים מן האיסור תולים אנו שטעמו מורגש²⁹.

לפיכך אם נתערב³⁰ איסור בהיתר מין בשאינו מינו ונשפך טרם שהוברר אם יש ס' בהיתר כנגד האיסור, הוי ספק תורה ואזלינן בספיקו לחומרא והכל אסור אך אם נתערב מין במינו ונשפך, בענין שאין יכולין לעמוד עליו לשערו, אם נודע שהיה רובו היתר, מותר כיון שאין בו טעם. ואם לא נודע שהיה רובו היתר, אסור.

ד. דרך בשול אסרה תורה

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף ד': שמהכתוב בתורה לא תבשל גיד בַחֲלֵב אִמּוֹ ג' פעמים³¹ (שמות כג פסוק יט, שם לד פסוק כו. דברים יד פסוק כא) אחד לאיסור בישול, ואחד לאיסור אכילה, ואחד לאיסור הנאה. והוציא אכילה בלשון בישול, לומר שאינו אסור מן התורה אלא שעירבם דרך בישול, אבל לא ע"י כבוש ומליחה³² שאינו דרך בישול, שאינו אלא מדרבנן,

²⁷ המחבר והרמ"א סי' צח ב פסקו דטעם כעיקר אסור מדאורייתא. וכן פסק הפ"י (ס"ק ג') דמכ"ע הוא מדאורייתא. וכן הפמ"ג (בשער התערובות ח"ב פ"ב ד"ה והנה) כתב דלרש"י ורמב"ם מכ"ע הוי דרבנן, ולתוס' ושאר פוסקים הוא דאורייתא. וכן הלכה. וכ"כ החו"ד (חידושים סק"ח). והסכימו כל האחרונים דמחמירין דטעם כעיקר הוי מן התורה. אלא דנחלקו האחרונים אי פסקינן טע"כ מתורת ודאי או מספק או מכח מנהג כודאי. באפיקי ים (ח"ב סי' ל"ב) בשם הגר"ח כתב דנפ"מ במקום שאם נאמר טע"כ דאורייתא יוצא קולא כגון לענין חולה שמאכילין הקל תחילה. והפמ"ג (בפתיחה לבשר בחלב) כ' שמע"כ מהתורה בתורת ודאי ולא מספק אבל בשער התערובות (ח"ב סוף פ"ב) כ' שאינו מדינא רק שנהגו להחמיר כודאי דאורייתא אבל זהו רק להחמיר ולא להקל.

²⁸ ש"ך שם ס"ק ז כדעת ר"ת, אמנם לכו"ע יש ד' מקרים דטעם כעיקר הוי מן התורה מחמת הפסוקים המפורשים. בשר בחלב: כפי' התוס' (עבודה זרה סז.) ד"ה א"ר יוחנן, וז"ל ... דאפילו לפירוש רש"י דטעם כעיקר לאו דאורייתא, מודה בבשר בחלב דהוי דאורייתא... משרת יין לגזיר כמפורש להדיא בפסחים מד. כלי מדין כמפורש להדיא בפסחים מד. קדשים כמפורש להדיא בפסחים מד ובחולין צח, צט.

²⁹ יו"ד צח א

³⁰ שו"ע ונו"כ שם ב

³¹ שו"ע ונו"כ יו"ד פו א

³² ש"ך שם ס"ק א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ומדרבנן אסור בכל ענין שהתערבו או נתנו טעם זה בזה, וכל בשר בחלב שאינו אסור מן התורה, מותר בהנאה³³.

וכן אם צלה בשר וחלב יחדיו הרי זה כבישול³⁴, ובטיגון ו"א³⁵ שהרי הוא כבישול ו"א שאינו כבישול ויש להחמיר. ובהפסד מרובה יש לצדד להתיר מיני טיגון בהנאה.

ה. כיון שנתן טעם בחתיכה חתיכה עצמה נעשית נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן ... אפשר לסוחטו אסור

כבר התבאר לעיל דף ק. שהכלל "חתיכה נעשית נבילה" מובנו, שחתיכת היתר שנאסרה על ידי טעם שנבלע בה, נעשית היא עצמה כגוף איסור, לענין שחתיכות אחרות שנתבשלו עמה נאסרות כשאין בהן שיעור ביטול כנגד כולה, כאילו היתה כולה איסור.

³³ וכתב בהגהת או"ה שבסוף הספר (כלל ל' סי' ד') דחתיכה שנכבשה בחלב אסור לבשלה דעך כאן הוי איסור כבוש מדרבנן ועתה עובר על איסור בישול דאורייתא עכ"ל משמע דאם נתבשלה בחלב מותר לחזור ולבשלה וע' בפמ"ג במשכצות זבח (סי' ק"ה ס"ב). חי' רע"א שם א

³⁴ וז"ל הפר"ח שם ס"ק ב וצלי בכלל בישול, דכתיב בפרשת ראה גבי פסח (דברים מז, ז) ובשלת ואכלת, וכן ויבשלו את הפסח בדברי הימים (ב לה, יג). ואף בלשון ברייתא נמצא כך, דקתני הלב קורעו לאחר בישולו ומותר כדאיתא בפרק כל הבשר (חולין קט, ב) ובריש פרק כיצד צולין (פסחים עד, ב), והיינו לאחר צלייתו. וליישוב מש"כ רש"י (שם ד, ב ד"ה דרך בישול) אבל חלב אינו בישול אלא טיגון. (עיין כנפי יונג שייב בדרך אחרת) ומשמע דכל שכן צלי אש שאינו נכלל תחת בישול, יש לדחות דהכי קאמר דאי אמרת בשלמא דהוי חלב שהוא צלול היינו דנקט קרא לא תבשל משום דעיקר בישול דכתיב בקרא הכי משתמע אף על פי שגם צלי נכלל במלת בישול, אלא אי אמרת דחלב דקרא היינו תרבא לא הוה ליה למינקט לישנא דבישול דמפי משתמע מיניה חלב צלול מתרבא, אבל אין הכי נמי דטיגון וצלי נכללין תחת בישול, ועיין פמ"ג משב"ז שם א שכן הלכה. ועיין פלתי שם ב "איברא אני אומר להיפך, הא תנא דברייתא (שם) מייתי ליה לראיה דיש אם למקרא, מדלא אמרינן בחלב בצירי, וקאמר הגמרא דהך תנא דס"ל יש אם למסורת, ס"ל דרך בישול אסרה תורה. ולפ"ז הך תנא דברייתא דמביא ראיה לאם למקרא מהך, ש"מ דלא ס"ל להך דחיה (ד) דרך בישול אסרה התורה, וס"ל אפילו דרך טיגון בכלל בישול, ובהא נחלקו הנך תנאי. וא"כ אנן דקי"ל (דיש) אם למקרא, אמרינן כפשטא דברייתא דאף דרך טיגון בכלל בישול, ולא אמרינן חלב (בצירי) דאם למקרא. וכמעט נהפך הוא, דיש ראיה משם דטיגון, וה"ה צלי, בכלל בישול"

אולם עיין חו"ד שם וז"ל ואם צלי אסור מן התורה בבשר וחלב, דעת רש"י (ד"ה דרך בישול) ותוספות (ד"ה דרך) סנהדרין דף ד' (ע"ב) דהיא רק מדרבנן, וכן הוא דעת הר"ן (חולין מג, א ד"ה תנן). ... ועיין פסחים דף (מ') [מא ע"א] גבי בשל מבושל במים [שמות יב, ט], ברא מזורחי [שמות שם] שתירץ על קושיא דלמה לי קרא דבמים וקרא דמבושל, ותירץ דלשון תורה של בשול משמע אפילו צלייה. ומכל מקום נראה דצלי אינו אסור בבשר בחלב, כיון דמסוגיא דסנהדרין מפורש כן בהדיא.

³⁵ וז"ל הפמ"ג שם וע"י טיגון אף דהפרי חדש שם החליט דהוה מן התורה הנה המנחת יעקב בכלל פ"ה בסולת למנחה צידד להקל ... מכל הלין יש לצדד בהפסד מרובה להתיר מיני טיגון בהנאה ונאמר דלא הוה דבר תורה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כלל זה נאמר לכו"ע בבשר בחלב³⁶, מן התורה שהחתיכה והטעם קודם שנבלע בה היתר גמור היו, וכשנתבשלו יחד נעשה כל אחד מהם גוף איסור³⁷, והרי זה כמו בריה חדשה שנוצרה באיסור והוי כנבילה.

ולפיכך כשנאסרה³⁸ חתיכת בשר מחלב שנבלע בה נעשית כל החתיכה איסור, ואם בשלה עם אחרות צריך ששים לבטל כולה. ואם מכירה, משליכה, והאחרות מותרות. ואם אינו מכירה, הרוטב מותר, וכל החתיכות אסורות, אם חתיכת הבשר ראויה להתכבד³⁹, ואם אינה ראויה להתכבד בטילה ברוב⁴⁰.

ו. כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב ... בשר אסור וחלב מותר ... אפשר לסוחטו אסור ... חלב נמי אסור והכא במאי עסקינן כגון שנפל לתוך יורה רותחת דמבלע בלע מפלט לא פלט סוף סוף כי ניח הדר פליט כשקדם וסילקו

חתיכת בשר⁴¹ אפילו אין בה כזית שנפלה בחלב רותח שעומד על האש, הבשר נאסר מיד אם אין ששים בבשר נגר החלב.

³⁶ שו"ע ונו"כ צב ד

³⁷ והפר"ח (ס"ק ז) כתב שגם בבשר בחלב לא אמרינן חנ"נ בלח להרמב"ם. וכ"כ הפלתי (ס' צב, ס' צט ס"ק יא). אבל להיד יהודה (ס"ק יז) אסור מדרבנן. ובשו"ת נו"ב (סי' נו) (הובא בפת"ש) כתב שנראה בש"ך דבצונן שרי בהפס"מ.

³⁸ שו"ע ונו"כ צב ג

³⁹ ואף אם נולד האיסור בתערובת, כגון שמיד בעת נפילת הטיפה לא ידע על איזה חתיכה, וכן משכחת שנאסרה מתחילה רק כדי נטילה ואח"כ נתערבה באחרות והיו מקצתן ברוטב. מ"מ אין להקל ולומר דגם חהר"ל בטל, דדוקא בדשיל"מ פסק הרמ"א (סי' קב סע' ד) כן. ואם נאסרה מתחילה כדי קליפה ע"י חם לתוך צונן מחלב, ואח"כ נתנהו בקדירה והיה כולו חוץ לרוטב אינה נאסרת מחמת החלב דאין בו כלל לאסור יותר מכדי קליפה, רק י"ל דנאסרה מהקליפה דנ"נ, וזה תו לא הוה חהר"ל. יד יהודה שם ב

⁴⁰ ש"ך שם ט

⁴¹ שו"ע ונו"כ צב א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אם הוציא מיד את הבשר מהחלב קודם שתנוח היורה מהרתיחה, כיון שהבשר רק פלט טעם עצמו⁴² והחלב האסור נשאר בתוך הבשר כל זמן שהיורה רותחת, לשיטת המחבר לעיל דף צו. טועם העכו"ם קפילא או סתם גוי מסל"ת. ואם אין טעם בשר בחלב, החלב מותר, דאין לחוש דיש בחלב תערובות של חלב הנעשה נבילה,

אם לא הוציא הבשר אלא לאחר שנחה היורה מרתיחתה שיש לחוש שהחלב שנבלע בבשר שנעשה נבילה נפלט חוץ לבשר בתוך החלב, צריך ששים מכיון שגם החלב נפלט והוא נאסר בתוך החתיכה ואי אפשר להבדיל טעמו משאר החלב.

ועכשיו שאין נוהגין לסמוך אטעימת גוי, כמו שהתבאר שם אפילו בהפסד מרובה⁴³ ושעת הדחק ואפילו באיסור דרבנן⁴⁴. וא"כ לעולם בעינן ששים נגד הבשר בחלב להתיירו בין שסילק הבשר קודם שנחה מרתיחתה ובין אח"כ.

⁴² בפמ"ג (מש"ז ס"ק א) הביא מחלוקת ראשונים כאן בסוגיא וז"ל כתב רבינו שמואל בחולין דף קח: תוס' ד"ה שנפל פירש אף של עצמו אין פולט כל זמן שאין שבע מלבלוע וכי נוח היינו מבליעתו. ור"ת פירש של עצמו פולט מיד רק מה שבלע ממקום אחר אין פולט וכי נח היינו היורה מרתיחתו. ויש בזה לכל אחד מהפירושים קולא וחומרא. לרשב"ם: א. קולא כל שלא נח החלב מותר אף בלא טעימה. ב. וכששבע מלבלוע, החלב צריך ששים ולא מהני טעימה. וזהו חומרא. ולר"ת: קולא כל זמן שלא נח מרתיחתה מהני לחלב טעימה וחומרא אף שלא נח מ"מ צריך החלב טעימה. וא"כ לרשב"ם קודם שגמר הבשר מלבלוע החלב מותר אפילו בלי טעימת עכו"ם דהבשר לא פולט כלום דגם טעם עצמו לא פולט קודם ששבע מלבלוע את החלב. ואחרי ששבע מלבלוע החלב לא מהני טעימה דכבר הבשר פולט החלב שבלע. והחלב אסור אם אין ששים נגד הבשר. ולר"ת החלב צריך טעימה מיד משום שהבשר פולט מיד טעם עצמו. אבל כל זמן שהיורה רותחת לא צריך ששים בחלב כי אין חשש שהבשר יפלוט החלב הנעשה חנ"נ שבלע כל זמן שהיורה רותחת.

המחבר (או"ח סימן תנ"ב סעי' א') כתב וז"ל יש לזהר להגעיל קודם שעה חמישית כדי שלא יצטרך לדקדק אם הכלים בני יומן או לאו (או אם יש ששים במים נגד כלי שמגעיל או לאו). (מור) וכן אם מגעיל כלים שבליעתן מועטת עם כלים שבליעתן מרובה. וכן אם משהא הכלים בתוך היורה יותר מדאי ואינו משהא אותם כל כך עכ"ל. מבואר שפסק כהרשב"ם לפי מה שכתב המ"ב (ס"ק ד) וז"ל ר"ל דאם מגעיל כלי איסור להכשירו או כלי חמץ לאחר זמן איסורו, צריך לדקדק שלא ישהה אותם הרבה במים משום דיש לחוש שאחר גמר פליטתו יחזור ויבלע עכ"ל. וכ"כ הגר"א (ס"ק ו') בדעת המחבר. ושכן דעת הר"ף והרא"ש והרמב"ם והראב"ד. וב"י כתב בשם המ"מ שהרמב"ם כר' שמואל. והמשב"ז כתב שלרמב"ם צריך להחמיר כר"ת וגם כר' שמואל ואכן הגר"א באו"ח (שם סק"ז) ביאר המשך המחבר כר"ת והיינו שהחמיר כדרויהו.

⁴³ וכתב הכף החיים (סימן צ"ח ס"ק ב') דבזה גם בני ספרד נוהגים כהרמ"א דלא סמכין כלל על טעימת עכו"ם, אלא משערים הכל בששים. אבל יש מקומות שהספרדים נהגו כהמחבר, וכל אחד לפי מנהגו.

⁴⁴ מנחת כהן (ח"א פרק ז') הובא בד"ת (ס"ק ט"ז) ופמ"ג (שפ"ד ס"ק כ"ט). ועיין ח' רע"א תחילת הסימן, ועיין ש"ך פז לד, פ"ת כאן סוף ס"ק ה, גל' מהרש"א על ש"ך כט, יד יהודה פז הקצר נ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וגם לנוהגים לסמוך אטעימה⁴⁵ עכשיו אין אנו בקיאים באיזה שלב נקרא דנח החלב מרתיחתו ומשו"ה בכל אופן בעינן ששים.

דף קח:

ז. כשם שלוקה על אכילתו כך לוקה על בשולו

אסור לבשר⁴⁶ בשר בחלב, ומי שיבשל משניהם כזית יחד ואפי' אין בבשר לחוד והחלב לחוד כזית⁴⁷ אלא רק בצירוף שניהם עובר בלא תעשה ולוקה⁴⁸.

ח. ובאי זה בשול אמרו בבשול שאחרים אוכלין אותו מחמת בשולו

אינו חייב עד שיבשל משניהם שליש בישולו⁴⁹ כזית יחד.

י"א⁵⁰ דאין בישול אחר בישול בב"ח ולפיכך בב"ח שנתבשלו יחד, מותר לחזור ולבשלם אחר כך, שכבר הוא מבושל, אלא אם כן קודם לכן לא נתבשלו כל צרכם ועתה הוא חוזר ומבשלם כל צרכם. וי"א⁵¹ שבבשר בחלב יש בישול אחר בישול⁵², ולכן אם נתבשל מקודם כל אחד מהם בפני עצמו, אסור לחזור ולבשלם יחד, שיש בישול אחר

⁴⁵ פמ"ג (מש"ז ס"ק א')

⁴⁶ רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה א יו"ד פ"ז סעי' א' מנ"ח צ"ב

⁴⁷ ושיעור איסור הנאה עיין בפ"ת ס"ק ב' הביא פוסקים שהוא בכזית ולרע"א הוא בשווה פרוטה ועיין פמ"ג בפתיחה גבי חצי שיעור

⁴⁸ ובחצי שיעור עיין פמ"ג בפתיחה להלכ' בב"ח אי יש בבישול חצי שיעור אסור מן התורה או דילמא בבישול אינו אלא איסור דרבנן ומטעם זה בב"ח חמור משאר איסורים דאיסור שנפל להיתר לרוב ראשונים אינו הופך את ההיתר לאיסור מן התורה [חנני'ג] ובב"ח כיון שכ"א היתר בפנ"ע חידוש הוא שחידשה תורה וכשאסרה תורה נאסרו שניהם ונהפכו להיות איסור ונ"מ לחתיכה הראויה להתכבד שאינה בטילה ודוקא באסורה מחמת עצמה ובב"ח אוסרת אפי' בבלוע כגון בשר שבלע מחלב מטעם הנ"ל וכן יש עוד נ"מ בזה ואיכמ"ל

⁴⁹ חו"ד סי' צ"א ס"ק ז' ובפמ"ג בפתיחה לבב"ח ועיי"ש דלרש"י אפשר דבעי' בישול כל צרכו

⁵⁰ פמ"ג סי' קה משבצות ס"ק ב' חי' רעק"א ליו"ד סי' פז ס"א.

⁵¹ פמ"ג סי' קה משבצות ס"ק ב' ואו"ח סי' תרעג אשל אברהם ס"ק א; שו"ת חת"ס חיו"ד סי' פב. ועי' שו"ת נפש חיה חיו"ד סי' ל' שהוכיח כן בארוכה. ועי' שדי חמד פאת השדה כללים מערכת א אות ס' ודרכי תשובה סי' פז ס"ק ד' מכמה אחרונים מחלוקת באריכות אם אומרים בבשר בחלב אין בישול אחר בישול, ושם אם יש הבדל בין נצמנ לפני הבישול השני או לא

⁵² ואפילו להאומרים שבשבת אין בישול אחר בישול, הרי זה לפי שבשבת העיקר תלוי במלאכה, וכשכבר הוא מבושל ואינו צריך לבישול אין זו מלאכה, מה שאין כן בבשר בחלב

תרימות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בישול בבשר בחלב, אבל אם נתבשלו מקודם ביחד אין איסור שוב לחזור ולבשלם, שכבר נתנו טעם אחד בשני, וי"א⁵³ שבין שנתבשלו מקודם הבשר והחלב ביחד, ובין שנתבשל הבשר בפני עצמו והחלב בפני עצמו, יש איסור מן התורה לחזור ולבשלם יחד.

כל בשר בחלב⁵⁴ שאינו אסור מן התורה, מותר בהנאה.

המבשל בשר בחלב בכלי ראשון שהעבירוהו מעל האש, י"א⁵⁵ שאינו עובר מן התורה, שאין בישול גמור אלא כל שהאור מהלך תחתיו, וי"א⁵⁶ שבכלי ראשון יש איסור בישול מן התורה, ובכלי שני, שאינו מבשל בכל מקום, הוא שאין בו איסור בישול גם בבשר בחלב, ויש שכתב⁵⁷ בבשר שור שבישלו בחלב בכלי ראשון שאינו עובר על בישולו, שבשר שור בכלי ראשון הוא מבליע ומפליט בלבד אבל לא מבשל.

עירויי מבלי ראשון, כגון שמערה חמאה רותחת וניתכת על גבי בשר, להסוברים שאין בישול אלא כשהאש מהלכת תחתיו אינו חייב משום מבשל, אבל להסוברים שבכלי ראשון חייב משום מבשל, יש אומרים שאף בעירוי יש בו משום איסור בישול מן התורה, והוא שלא נפסק הקילוח, שאז הוא מבשל על כל פנים כדי קליפה⁵⁸, אבל נפסק הקילוח החם שעירו על הצונן, אינו אסור מן התורה, ויש אומרים⁵⁹ שאף כשלא נפסק הקילוח מותר מן התורה, שכיון שאינו מבשל אלא כדי קליפה אין זה דרך בשול.

⁵³ שו"ת שבות יעקב ח"א סי' לה; יד אפרים סו"ס פו. ועי' פמ"ג סי' פז שפ"ד ס"ק ב וס"ק יח.

⁵⁴ רמ"א סעי' א'

⁵⁵ ירושלמי מעשרות פ"א ה"ד. ועי' צפנת פענח על הרמב"ם מאכ"א פ"ט ה"א שסובר כן אף בדעת הבבלי חולין קד ב: אתי לאסוקי כו' ומיכל בב"ח כו' ולא חששו ללאו של מבשל גופו.

⁵⁶ מאירי חולין קח ב. ועי' גמ' קד ב: סוף סוף כלי שני הוא כו', ואם איסור אכילה מן התורה תלוי באיסור בישול מוכח שבכלי ראשון עובר על הבישול, פר"ח ס"ק ב' ובשניהם גושים אם הוא בכ"ש דעת היד אפרים בקיצור הל' בב"ח ס"ק ג' דהוה איסור תורה אם היס"ב אבל בפמ"ג בפתיחה לבב"ח ד"ה והנה ס"ל דכיון דהוא בכ"ש ובלי רוטב לא הוה דרך בישול ואינו אסור מן התורה.

⁵⁷ חי' רעק"א ליו"ד סו"ס צא ע"פ שבת מב ב.

⁵⁸ ועי' פר"ח סי' פז ס"ק ב שכ' לענין איסור אכילה מן התורה שנקרא כדרך בישול. ועי' פמ"ג בפתיחה ד"ה עוד אדבר שהוא ספק איסור תורה.

⁵⁹ יד אברהם על השו"ע סי' פז לענין אכילה, ע"פ הר"ן חולין סופ"ח בחם לתוך צונן שאינו דרך בישול.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

